

Složitá strategická situace na východní frontě a uzavření míru v Brestu-Litevském mezi Německem a bolševickou centrální vládou velmi zkomplikovaly postavení našich legionářských pluků na Ukrajině. Podle Masarykovy dohody s Francií se legie měly přesunout z ruského území do Francie a posílit tam spojenecké jednotky v boji proti císařskému Německu.

Císařská vojska začala však na Ukrajině rychle postupovat směrem od Gomelu a Kyjeva dál, k důležitému železničnímu uzlu Bachmač na trati Kyjev-Kursk. Na Ukrajině se vytvořila Centrální rada a bývalá ruská říše se dál drobila. Na válečném území operovaly rovněž partyzánské bolševické oddíly a vojska se všemožně promíchávala.

Legionářské divize však potřebovaly pro svůj přesun do Archangelska a Vladivostoku dostatek „ešalonů“ (železničních souprav). Bylo nutné získat co nejrychleji dostatek lokomotiv a vagónů, uhlí a vody, ale především vytvořit pevnou obranu Bachmače. Hrozilo totiž, že Němci naše vojáky odříznou od možnosti odjet. Čechům a Slovákům bylo jasné, že německé kleště by znamenaly pro ně smrt. Němci by zajatce vydali rakouským polním soudům, které měly pro tento případ jasnou direktivu. Popravit, protože takřka všichni legionáři přeběhli v minulosti z rakousko-uherské armády k armádě carské, což se rovnalo vlastizradě.

Počáteční střet s Němci se udál 1. března 1918 při boji o mosty přes Dněpr u Kyjeva a v krajině se navzájem „potírali“ ukrajinští „hajdamáci“ s tzv. revolučními bolševiky. Když se před železniční křižovatkou přiblížili Němci, „hajdamáci“ se vrátili do Kyjeva a obranu bachmačského nádraží a města zajišťovali naši společně s bolševiky. Ti chtěli silou prosadit svůj vliv na Ukrajině a zastavit pohyb Němců na jimi ovládaná území.

Osmého a devátého března se zdálo, že neustálé německé dělostřelecké útoky obranu Bachmače zlikvidují. Zároveň ale do města dorazily postupně silnější bolševické jednotky a Němce se podařilo do 13. března zadržet. Evakuace našich transportů z Ukrajiny, přes velké nesnáze, dále pokračovala. V zájmu objektivy je třeba uznat, že některé bolševické jednotky, zejména pak oddíl tzv. internacionalistů (byli v něm i Češi), pomohly legionářům odpoutat se. Jakési krátkodobé spojení legionářů s bolševiky hodnotil příznivě vrchní velitel bolševického vojska na jihu Vladimír Antonov-Ovsejenko (*básník, který se stal po válce na čtyři roky zástupcem SSSR v Praze, a kterého Stalin nechal při čistkách v r. 1938 popravit – pozn. autora*).

Z našich oddílů se nejvíce u Bachmače uplatnily pluky 2. divize – Hanácký a Tatranský. Bojovým křtem prošly tisíce nováčků a životy na bachmačských rovinách položilo 42 Čechoslováků. Přes dvě stovky jich bylo raněno a 21 mužů bylo nezvěstných. Mezi nimi byl i dvacetiletý Bedřich Hopsík z Jindřichova Hradce, který byl od 10. března pohřešován. Nikdy nebyl nalezen.

Bojová součinnost legionářů a bolševiků ale nic nezměnila na tom, že o pár týdnů později

bolševici své československé spolubojovníky s klidem začali vraždit. Čechoslováci se stali pro rudé Rusko trnem v oku, protože se nechtěli nechat vtáhnout do rozvíjející se občanské války všech proti všem. Legionářské pluky se rozhodly pokračovat v cestě na východ „vlastním pořádkem“, což ale bolševici podmínili tím, že naši ponechají na místě veškeré zbraně s výjimkou pušek, několika kulometů a granátů, potřebných pro obranu proti různým bandám, jimiž se Přiuralí a Sibiř jen hemžily. Čechoslováky čekala ještě dlouhá a strastiplná cesta, trvající více než dva roky.

Pavel Mörtl, foto archiv autora

{phocagallery view=category|categoryid=185|limitstart=0|limitcount=0}